

ZAKON O ARHIVSKOM GRADIVU I ARHIVIMA

I. OPĆE ODREDBE	2
II. UPRAVLJANJE DOKUMENTARNIM GRADIVOM	3
III. ODABIRANJE I PREDAJA JAVNOG ARHIVSKOGA GRADIVA ARHIVIMA	6
IV. KORIŠTENJE JAVNOG ARHIVSKOGA GRADIVA	7
V. PRIVATNO ARHIVSKO GRADIVO	9
VI. ARHIVSKA SLUŽBA	11
VII. PREKRŠAJNE ODREDBE	16
VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	17
Prijelazne i završne odredbe iz NN 98/19 od 16.10.2019.	18
Prijelazne i završne odredbe iz NN 114/22 od 03.10.2022.	18
Prijelazne i završne odredbe iz NN 36/24 od 25.03.2024.	18

ZAKON O ARHIVSKOM GRADIVU I ARHIVIMA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuju se zaštita i obrada javnog dokumentarnog i arhivskoga gradiva, dostupnost i korištenje gradiva u arhivima, zaštita privatnog arhivskoga gradiva, javna arhivska služba te nadležnosti i djelatnost arhiva.

(2) Arhivsko je gradivo od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu.

Svrha Zakona

Članak 2.

Svrha ovoga Zakona je:

- osigurati očuvanje javnog dokumentarnog i arhivskoga gradiva
- podržati tijela javne vlasti u stvaranju i očuvanju javnog dokumentarnoga gradiva o svojoj djelatnosti te pridonijeti povjerenju javnosti u njihov rad
- povećati dostupnost i iskoristivost informacija sadržanih u javnom dokumentarnom i arhivskom gradivu
- pružiti potporu u zaštiti i osiguranju dostupnosti privatnog arhivskoga gradiva
- osigurati stvaranje, čuvanje i pretvorbu dokumentarnog i arhivskoga gradiva u digitalni oblik.

Značenje pojmova

Članak 3.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

- a) arhiv je pravna osoba ili ustrojstvena jedinica u pravnoj osobi (arhiv u sastavu) čija je temeljna zadaća čuvati, obrađivati i omogućiti korištenje dokumentarnog i arhivskoga gradiva sukladno odredbama ovoga Zakona
- b) dokumentarno gradivo su sve informacije zapisane na bilo kojem mediju, koje su nastale, zaprimljene ili prikupljene u obavljanju djelatnosti pravnih i fizičkih osoba te mogu pružiti uvid u aktivnosti i činjenice povezane s njihovom djelatnošću
- c) javno dokumentarno gradivo je gradivo nastalo ili prikupljeno djelatnošću tijela javne vlasti
- d) dokumentarno gradivo u digitalnom obliku je gradivo u digitalnom obliku zapisa i pohranjeno na strojno čitljivom nosaču informacija, nastalo kao izvorno digitalno gradivo ili pretvorbom gradiva u digitalni oblik
- e) dokumentarno gradivo u digitalnom obliku za trajno čuvanje je gradivo čiji je sadržaj zapisan u digitalnom obliku i pohranjen na strojno čitljivom nosaču zapisa pri čemu takav digitalni oblik kao i nosač zapisa osigurava učinkovitu trajnu pohranu i sukladnost tehnološkom razvoju u skladu s ovim Zakonom
- f) arhivsko gradivo je odabrano dokumentarno gradivo koje ima trajnu vrijednost za kulturu, povijest, znanost ili druge djelatnosti, ili za zaštitu i ostvarivanje prava i interesa osoba i zajednica, zbog čega se trajno čuva
- g) javno arhivsko gradivo je odabrano javno dokumentarno gradivo nastalo ili prikupljeno djelatnošću tijela javne vlasti ili je u vlasništvu Republike Hrvatske po bilo kojoj osnovi
- h) privatno arhivsko gradivo je arhivsko gradivo nastalo djelovanjem privatnih pravnih i fizičkih osoba, koje nije nastalo u obavljanju javnih ovlasti i javne službe i nije u vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno pravnih osoba čiji su oni osnivači ili vlasnici
- i) tijela javne vlasti su tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druga tijela koja imaju javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se na temelju posebnog propisa financiraju pretežito ili u cijelosti iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno iz javnih sredstava, kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo

- j) stvaratelj gradiva je tijelo javne vlasti, pravna ili fizička osoba, grupa osoba koja obavlja određenu djelatnost i čijim djelovanjem nastaje dokumentarno i arhivsko gradivo
- k) vrednovanje je postupak kojim se utvrđuju rokovi čuvanja dokumentarnoga gradiva te odabire koje dokumentarno gradivo ima svojstvo arhivskoga gradiva
- l) pismohrana je ustrojstvena jedinica tijela javne vlasti ili pravne osobe u kojoj se odlaže i čuva dokumentarno i arhivsko gradivo do predaje nadležnom arhivu
- m) informacijski sustav je skup mjera, postupaka, pravila, tehnologije i osoblja koje omogućavaju stvaranje, prihvaćanje, upravljanje i trajno očuvanje pristupa gradivu
- n) pretvorba gradiva je postupak prebacivanja gradiva iz jednog oblika ili sustava u drugi, uz očuvanje autentičnosti, integriteta, pouzdanosti i iskoristivosti.t)

Primjena drugih propisa

Članak 4.

- (1) Na zaštitu i očuvanje gradiva koje je proglašeno kulturnim dobrom u pitanjima koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se zakon i drugi propisi kojima se uređuju zaštita i očuvanje kulturnih dobara.
- (2) Na pitanja u vezi sa zaštitom tajnosti podataka, zaštitom osobnih podataka te prava na pristup informacijama u odnosu na javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo i privatno arhivsko gradivo, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se zakoni i drugi propisi kojima se uređuju zaštita tajnosti podataka, zaštita osobnih podataka i pravo na pristup informacijama.

Rodna jednakost

Članak 5.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. UPRAVLJANJE DOKUMENTARNIM GRADIVOM

Obveza sustavnog upravljanja dokumentarnim gradivom

Članak 6. (NN [61/18](#), [36/24](#))

(1) Tijelo javne vlasti dužno je:

- osigurati da javno dokumentarno gradivo koje posjeduje bude primjereno zaštićeno, sređeno i opisano te dostupno ovlaštenim osobama u uređenom dokumentacijskom sustavu u skladu s odredbama ovoga Zakona
- osigurati prostore za odlaganje i čuvanje javnog dokumentarnoga gradiva
- utvrditi pravila i postupke nastajanja izvornog javnog dokumentarnoga gradiva u digitalnom obliku
- osigurati pretvorbu arhivskoga gradiva koje je u fizičkom ili analognom obliku u digitalni oblik
- obavještavati nadležni arhiv o svim važnijim promjenama u vezi s gradivom i omogućiti mu uvid u stanje gradiva.

(2) Uvjeti i način stvaranja, čuvanja, obrade, vrednovanja, pretvorbe u digitalni oblik, izlučivanja i predaje dokumentarnoga gradiva te način provjere stručne osposobljenosti za obavljanje poslova u upravljanju dokumentarnim gradivom, kao i uvjete predaje gradiva iz članka 14. ovoga Zakona utvrdit će se pravilnikom o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva koji donosi ministar nadležan za kulturu.

Nedjeljivost javnog arhivskoga gradiva

Članak 7.

- (1) Gradivo nastalo djelovanjem i radom tijela javne vlasti ili drugog stvaratelja čini cjelinu (arhivski fond) i u pravilu se ne može dijeliti.
- (2) Dokumentarno gradivo može se dijeliti ili spajati zbog promjene unutarnjeg ustrojstva stvaratelja, prenošenja dijela ili svih njegovih poslova na drugog stvaratelja, zbog preuzimanja dijela ili svih poslova drugog stvaratelja, a uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnog državnog arhiva.
- (3) Tijelo javne vlasti ili osoba koja donosi odluku o podjeli ili spajanju dokumentarnoga gradiva dužna je utvrditi korisnika za svaki dio ovako podijeljenog ili spojenog dokumentarnoga gradiva koji preuzima obveze zaštite i očuvanja dokumentarnog i arhivskoga gradiva koje su za stvaratelja gradiva propisane ovim Zakonom.

Pretvorba gradiva u digitalni oblik

Članak 8.

- (1) Dokumentarno gradivo može se radi zaštite, dostupnosti i u druge svrhe pretvoriti u digitalni oblik sukladno pravilniku iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.
- (2) Pretvorba gradiva iz stavka 1. ovoga članka mora biti obavljena u obliku koji pruža jamstvo glede pouzdanosti i uporabivosti gradiva sukladno ovome Zakonu:
- da su sačuvana sva bitna svojstva, sastavnice, učinci i uporabivost izvornoga gradiva (očuvanje cjelovitosti gradiva)
 - da je pretvorba gradiva izvršena na način koji pruža razumno jamstvo da nije obavljeno neovlašteno i nedokumentirano dodavanje, mijenjanje ili uklanjanje svojstava gradiva odnosno pojedinih podataka
 - da je postupak pretvorbe obavljen u skladu s utvrđenim pravilima i da je primjereno dokumentiran u svrhu osiguranja i provjere ispravnosti i kakvoće pretvorbe
 - da je pretvorba gradiva, koje je predmetom zaštite autorskog prava, izvršena uz poštivanje propisa kojima se uređuje autorsko pravo
 - da je postupak pretvorbe obavljen u skladu s drugim propisima kojima se uređuju uvjeti i postupci pretvorbe određenih vrsta dokumentarnoga gradiva.
- (3) Dokumentarno je gradivo u obliku u koji je pretvoreno istovrijedno izvornome gradivu ako je pretvorba u drugi oblik obavljena u skladu s odredbama stavka 2. ovoga članka i pravilnikom iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.
- (4) Način pretvorbe gradiva u drugi oblik, karakteristike tehnologije i postupaka koji pružaju razumno jamstvo da nije bilo neovlaštenog i nedokumentiranoga dodavanja, mijenjanja ili uklanjanja svojstava gradiva odnosno pojedinih podataka i drugi zahtjevi za očuvanje uporabivosti dokumentarnoga gradiva uredit će se pravilnikom iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Uporabivost dokumentarnoga gradiva

Članak 9.

- (1) Tijelo javne vlasti dužno je osigurati da javno dokumentarno gradivo koje nastaje njegovim radom bude u obliku koji je prikladan za uporabu i pouzdanu pretvorbu u digitalni oblik radi njegova čuvanja, predaje arhivu i ponovne uporabe.
- (2) Tijelo javne vlasti dužno je osigurati cjelovitost javnog dokumentarnoga gradiva, a ispravci i dodavanje podataka, na koje fizičke i pravne osobe imaju pravo na temelju drugih propisa, mogu se u javnom dokumentarnom gradivu obaviti samo na način koji omogućuje pouzdan naknadni uvid u to koji su podaci ispravljeni ili dodani.
- (3) Tijelo javne vlasti ili druga osoba dužna je prije pretvorbe javnog dokumentarnoga gradiva u digitalni oblik prethodno ishoditi potvrdu Hrvatskog državnog arhiva o sukladnosti pravila, tehnologije i postupaka pretvorbe i čuvanja gradiva s odredbama ovoga Zakona te osigurati redovitu provjeru sukladnosti.
- (4) Hrvatski državni arhiv dužan je obaviti provjeru sukladnosti iz stavka 3. ovoga članka najmanje jedanput u dvije godine.
- (5) Troškove izdavanja potvrde o sukladnosti i provjere sukladnosti iz stavka 3. ovoga članka podmiruje tijelo javne vlasti odnosno osoba koja je podnijela zahtjev za izdavanje potvrde o sukladnosti.
- (6) Protiv rješenja Hrvatskog državnog arhiva kojim se odlučuje o zahtjevu za izdavanje potvrde iz stavka 3. ovoga članka može se podnijeti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Popis javnog dokumentarnoga gradiva s rokovima čuvanja

Članak 10.

- (1) Tijelo javne vlasti dužno je za sve vrste gradiva koje nastaje njegovim radom odrediti rok čuvanja te takav popis javnog dokumentarnoga gradiva s rokovima čuvanja dostaviti nadležnom državnom arhivu na odobrenje.
- (2) U popisu s rokovima čuvanja javnog dokumentarnoga gradiva iz stavka 1. ovoga članka treba, za svako područje djelatnosti ili vrstu poslova:
- navesti i po potrebi opisati dokumente, odnosno vrste dokumenata koji nastaju ili se može očekivati da će nastati u obavljanju odgovarajućih poslova
 - utvrditi u kojem se obliku i koliko vremena dokumenti trebaju čuvati kod tijela javne vlasti.
- (3) Tijelo javne vlasti u čijem se posjedu nalazi i drugo javno dokumentarno gradivo, koje nije na popisu iz stavka 2. ovoga članka, dužno je izraditi i nadležnom državnom arhivu dostaviti na odobrenje popis s rokovima čuvanja toga gradiva.

- (4) Nadležni državni arhiv odobrava rješenjem popis s rokovima čuvanja javnog dokumentarnoga gradiva iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka.
- (5) Nadležni državni arhiv može naknadno rješenjem odrediti da se izmijene pojedini rokovi čuvanja gradiva koji su prethodno odobreni.
- (6) Protiv rješenja iz stavaka 4. i 5. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Predaja popisa cjelokupnoga gradiva

Članak 11.

- (1) Tijelo javne vlasti dužno je nadležnom državnom arhivu dostaviti popise cjelokupnog javnog dokumentarnog i javnog arhivskoga gradiva odnosno ispravke i dopune popisa za dokumentacijske cjeline za koje je popis već dostavljen, sukladno članku 10. ovoga Zakona, do kraja godine za prethodnu godinu, osim ako nadležni državni arhiv nije na zahtjev tijela javne vlasti odobrio dulji rok za dostavu podataka.
- (2) U popisima iz stavka 1. ovoga članka navode se podaci koji identificiraju jedinice gradiva, podaci o vremenu nastanka, količini, vrsti, obliku i stvaratelju gradiva te podaci o dostupnosti i mogućim ograničenjima prava korištenja.
- (3) Nadležni državni arhiv može odobriti da se za pojedine cjeline ili vrste dokumentacije ne dostavljaju podaci iz stavka 2. ovoga članka ili da se dostavljaju samo zbirni podaci ako se radi o dokumentaciji za koju je utvrđeno da se neće trajno čuvati.
- (4) Ako se u posjedu tijela javne vlasti nalazi gradivo čije bi navođenje na popisima iz stavka 1. ovoga članka bilo protivno odredbama drugog zakona, za takve se jedinice gradiva na popisu navode identifikator i samo oni podaci koji se prema odredbama drugog zakona mogu dostaviti arhivu.
- (5) Sadržaj, oblik i način dostave popisa iz stavka 1. ovoga članka pobliže se uređuju pravilnikom iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Izlučivanje i uništavanje javnog dokumentarnoga gradiva

Članak 12.

- (1) Javno dokumentarno gradivo u fizičkom obliku kojemu su protekli rokovi čuvanja i nema značenja za tekuće poslovanje stvaratelja gradiva niti svojstvo arhivskoga gradiva ili kulturnog dobra, prema odredbama ovoga Zakona, može se izlučiti i uništiti.
- (2) Javno dokumentarno gradivo iz stavka 1. ovoga članka koje je pretvoreno u digitalni oblik u skladu s ovim Zakonom može se izlučiti i uništiti i prije isteka rokova čuvanja, osim ako ovim Zakonom ili drugim propisom nije drukčije određeno.
- (3) Ako je javno dokumentarno gradivo iz stavka 1. ovoga članka predmet zaštite autorskog prava, prilikom uništenja gradiva moraju se poštivati propisi kojima se uređuje autorsko pravo.
- (4) Nadležni državni arhiv rješenjem odobrava tijelu javne vlasti izlučivanje i uništavanje gradiva iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.
- (5) Tijelo javne vlasti dužno je prilikom uništavanja javnog dokumentarnoga gradiva iz stavka 1. ovoga članka postupiti na način koji osigurava zaštitu tajnosti podataka i onemogućuje neovlašteni pristup osobnim podacima.
- (6) Protiv rješenja nadležnog državnog arhiva iz stavka 4. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Prestanak rada stvaratelja ili posjednika gradiva

Članak 13.

Tijelo koje donese akt o prestanku rada stvaratelja ili posjednika dokumentarnog i arhivskoga gradiva dužno je odrediti drugo tijelo javne vlasti ili pravnu osobu kao posjednika toga gradiva ili donijeti odluku o osiguranju uvjeta i sredstava za čuvanje i zaštitu gradiva sukladno odredbama ovoga Zakona.

III. ODABIRANJE I PREDAJA JAVNOG ARHIVSKOGA GRADIVA ARHIVIMA

Predaja javnog arhivskoga gradiva arhivu

Članak 14. (NN [61/18](#), [36/24](#))

- (1) Javno arhivsko gradivo predaje se nadležnom državnom arhivu u roku koji u pravilu nije dulji od 30 godina od njegova nastanka.
- (2) Javno arhivsko gradivo u digitalnom obliku predaje se državnom arhivu u pravilu u roku koji nije dulji od deset godina od njegova nastanka, osim ako drugim zakonom odnosno podzakonskim aktom donesenim na temelju zakona nisu propisani dodatni uvjeti za čuvanje klasificiranih podataka.
- (3) Tijelo javne vlasti dužno je obavijestiti nadležni državni arhiv o javnom arhivskom gradivu koje mu nije predano u roku iz stavaka 1. i 2. ovoga članka te navesti rok u kojem će biti predano.
- (4) Javno arhivsko gradivo predaje se nadležnom državnom arhivu sređeno, popisano, u zaokruženim cjelinama i tehnički opremljeno.
- (5) Javno arhivsko gradivo u digitalnom obliku predaje se nadležnom arhivu u obliku koji je primjeren za trajno čuvanje.
- (6) Državni arhiv može preuzeti gradivo i ako nisu zadovoljeni uvjeti iz stavaka 4. i 5. ovoga članka, ako je to nužno radi zaštite i spašavanja gradiva.
- (7) Troškove predaje, uključujući sređivanje, popisivanje, opremanje i pretvorbu digitalnoga gradiva u oblik za trajno čuvanje, podmiruje tijelo javne vlasti koje ga predaje arhivu.
- (8) U slučaju dvojbe je li neko gradivo arhivsko, muzejsko ili knjižnično, odlučuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno mišljenje nadležnog vijeća prema posebnom zakonu.

Iznimka od obveze predaje arhivskoga gradiva arhivu

Članak 15.

- (1) Tijelo javne vlasti može se osloboditi obveze predaje javnog arhivskoga gradiva nadležnom državnom arhivu ako je gradivo tom tijelu nužno za obavljanje poslova iz njegove nadležnosti, pod uvjetom da su osigurani uvjeti za primjereno čuvanje i korištenje gradiva.
- (2) Odluku o zahtjevu tijela javne vlasti za oslobođenje od obveze predaje gradiva iz stavka 1. ovoga članka donosi nadležni državni arhiv.
- (3) Protiv odluke nadležnog državnog arhiva iz stavka 2. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture.

Posebne odredbe o predaji gradiva radi obavljanja djelatnosti

Članak 16.

- (1) Javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo je neotuđivo.
- (2) Tijelo javne vlasti može svoje javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo predati drugom tijelu javne vlasti kada je to potrebno radi obavljanja djelatnosti tijela kojemu se gradivo predaje.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, javno dokumentarno i javno arhivsko gradivo može se predati privatnoj pravnoj ili fizičkoj osobi ako je to nužno radi obavljanja djelatnosti koja je povjerena ili prenesena na tu osobu.
- (4) Ako je arhivsko gradivo zaštićeno nekim od prava intelektualnog vlasništva, ili sadrži prava različitih nositelja prava, pri čemu je barem jedan nositelj tijelo javne vlasti i/ili Republika Hrvatska, takvo gradivo može se iznimno u svrhu gospodarskoga korištenja predati na upravljanje pravnim osobama koje su ovlaštene ostvarivati prava ostalih nositelja prava intelektualnog vlasništva, te bez kojih gospodarsko korištenje ne bi bilo moguće. Tijelo javne vlasti ili Republika Hrvatska putem ministarstva nadležnog za poslove kulture dužno je o takvom gospodarskom korištenju zaključiti odgovarajući ugovor o povjeravanju obavljanja djelatnosti za račun tijela javne vlasti ili Republike Hrvatske, a koji će osobito sadržavati uvjete pod kojima se navedeno gradivo može gospodarski koristiti, rok na koji se ugovor zaključuje, visinu eventualnih troškova obavljanja djelatnosti te odnos između prava intelektualnog vlasništva koja su sadržana na navedenom arhivskom gradivu.
- (5) Tijelo javne vlasti dužno je obavijestiti nadležni državni arhiv o predaji gradiva u slučajevima iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.
- (6) Po prestanku razloga iz stavaka 2. i 3. ovoga članka tijelo javne vlasti ili osoba kojoj je gradivo predano dužna je nadležnom državnom arhivu predati javno arhivsko gradivo koje se nalazi u njezinu posjedu sukladno članku 14. ovoga Zakona.

Audiovizualna djela

Članak 17.

- (1) Producenti audiovizualnih djela namijenjenih javnom prikazivanju koja čine dio audiovizualne baštine, dužni su u prvoj godini prikazivanja audiovizualnog djela predati Hrvatskom državnom arhivu distribucijsku kopiju proizvedenog djela, s odgovarajućom dokumentacijom (scenarij, knjiga snimanja, ispis dijaloga, plakat, izbor fotografija, podaci o autorskom i srodnim pravima).
- (2) Godinu dana nakon prvog javnog prikazivanja audiovizualnog djela njegov je producent dužan Hrvatskom državnom arhivu predati izvorno gradivo snimljenog audiovizualnog djela.
- (3) Pravna osoba čija je djelatnost uvoz i javno prikazivanje audiovizualnih djela u Republici Hrvatskoj dužna je Hrvatskom državnom arhivu dostaviti popis djela koja je uvezla u prethodnoj godini te reklamni materijal za svako uvezeno djelo (plakat, izbor fotografija).
- (4) Ako osoba iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne ispuní propisane obveze, nadležni državni arhiv donijet će po službenoj dužnosti rješenje o predaji gradiva i izvršiti ga na njezin trošak.
- (5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba se podnosi ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

IV. KORIŠTENJE JAVNOG ARHIVSKOGA GRADIVA

Rokovi dostupnosti gradiva

Članak 18.

- (1) Javno arhivsko gradivo dostupno je od njegova nastanka ako zakonom nije određeno drukčije.
- (2) Javno arhivsko gradivo za koje je na temelju zakona utvrđeno ograničenje dostupnosti mogu koristiti samo ovlaštene osobe sukladno propisima kojima je ograničena dostupnost gradiva.
- (3) Javno arhivsko gradivo koje sadrži klasificirane i druge tajne podatke dostupno je po isteku roka od 40 godina od nastanka ako drugim zakonom nije određeno drukčije.
- (4) Javno arhivsko gradivo koje nije označeno stupnjem tajnosti sukladno propisima kojima se uređuje tajnost podataka, a sadrži projektnu i tehničku dokumentaciju štićenih i vojnih objekata, industrijskih postrojenja, infrastrukturnih objekata i sl. te podatke o prirodnim i strateškim bogatstvima od značenja za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske, a koje je predano u nadležni arhiv, dostupno je po isteku roka od 40 godina od nastanka.
- (5) Javno arhivsko gradivo može se dati na korištenje prije isteka rokova iz stavaka 3. i 4. ovoga članka ako je na temelju zakona kojim se uređuje pravo na pristup informacijama i zaštita tajnosti podataka utvrđeno da javni interes, koji se ostvaruje dostupnošću podataka, preteže nad interesima koji se štite ili ako su prethodno poduzete mjere koje osiguravaju zaštitu javnih i privatnih interesa zbog kojih je utvrđeno ograničenje dostupnosti odnosno koje onemogućuju uvid u klasificirane podatke.

Dostupnost gradiva koje sadrži osobne podatke

Članak 19.

- (1) Osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje 100 godina od rođenja osobe na koju se osobni podatak odnosi ili nakon smrti osobe na koju se osobni podatak odnosi. Ako datum rođenja i datum smrti osobe nisu poznati ili je njihovo utvrđivanje povezano s nerazmjernim teškoćama i troškovima, osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje 70 godina od nastanka toga gradiva.
- (2) Osobni podaci iz stavka 1. ovoga članka su podaci određeni posebnim propisom kojim se uređuje zaštita osobnih podataka.
- (3) U slučaju davanja na korištenje javnoga arhivskoga gradiva koje sadrži osobne podatke prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka, nadležni državni arhiv poduzet će potrebne tehničke mjere radi prikriivanja identiteta osobe na koju se osobni podaci odnose (anonimizacija), a korisnik će potpisati izjavu kojom se obvezuje da neće otkriti identitet osobe na koju se osobni podaci odnose ako mu je poznat na temelju dostupnih podataka.
- (4) Osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka:
- ako korištenje arhivskoga gradiva zahtijeva osoba na koju se gradivo odnosi ili osoba koju ona ovlasti
 - ako je od nastanka namijenjeno javnosti
 - ako je osobni podatak osobe na koju se osobni podatak odnosi već postao dostupan javnosti ili je općepoznat
 - ako na to pristane osoba na koju se osobni podatak odnosi

– ako je osoba na koju se osobni podatak odnosi sama ili putem druge osobe objavila taj podatak.

(5) Tehničke mjere iz stavka 3. ovoga članka poduzimaju se tako da se izvorno arhivsko gradivo ne ošteti ili ne uništi te da se nakon isteka roka iz stavka 1. ovoga članka može u cijelosti koristiti.

(6) Korisnik koji smatra da je dostupnost osobnih podataka u javnom arhivskom gradivu ograničena protivno odredbama ovoga članka ima pravo podnijeti zahtjev za prestanak tehničkih mjera zaštite osobnih podataka te je dužan zahtjev obrazložiti.

(7) U slučaju odbijanja zahtjeva iz stavka 6. ovoga članka, ravnatelj nadležnog državnog arhiva u roku od osam dana od podnošenja zahtjeva donosi pisano obrazloženo rješenje protiv kojeg je dopuštena žalba neovisnom nacionalnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s posebnim zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka.

Dostupnost gradiva nastalog do 30. svibnja 1990.

Članak 20.

(1) Javno arhivsko gradivo koje je nastalo do 30. svibnja 1990. dostupno je za korištenje bez ograničenja, osim gradiva iz članka 18. stavka 4. ovoga Zakona i gradiva propisanog člankom 19. ovoga Zakona.

(2) Osobni podaci osobe koja je do 30. svibnja 1990. obnašala javne dužnosti ili bila pripadnik ili suradnik službe sigurnosti dostupni su bez ograničenja iz stavka 1. ovoga članka u dijelu koji se odnosi na obavljanje te javne dužnosti odnosno službe.

(3) Svaka osoba čiji se osobni podaci nalaze u javnom arhivskom gradivu iz stavka 1. ovoga članka ima pravo o gradivu koje se na nju odnosi dati pisanu izjavu kojom osporava istinitost ili potpunost svojih osobnih podataka uz navođenje arhivskog fonda i arhivskoga gradiva na koje se izjava odnosi.

(4) Nadležni državni arhiv mora dati na uvid izjavu iz stavka 3. ovoga članka svakom korisniku javnog arhivskoga gradiva na koje se izjava odnosi, i to zajedno s tim javnim arhivskim gradivom, a što su djelatnik korisničke službe nadležnoga državnog arhiva i korisnik obvezni potvrditi na preslici izjave upisivanjem nadnevnika davanja izjave na uvid i potpisom.

Uvjeti korištenja gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Članak 21.

(1) Pravo na pristup javnom arhivskom gradivu imaju sve pravne i fizičke osobe pod jednakim uvjetima uvidom ili drugim oblicima korištenja sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Uvid u javno arhivsko gradivo i obavijesna pomagala u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne naplaćuju se.

(3) Za izradu preslika, umnažanje, objavljivanje i druge oblike korištenja javnog arhivskoga gradiva može se odrediti odgovarajuća naknada sukladno pravilniku kojim se uređuje korištenje javnog arhivskoga gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(4) Ako su preslike javnog arhivskoga gradiva potrebne radi ostvarivanja prava u postupcima oslobođenima od plaćanja upravnih i sudskih pristojbi, za izradu preslika ne naplaćuje se naknada iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Na korištenje se u pravilu daju snimke javnog arhivskoga gradiva.

(6) Dokumente, potrebne u službene svrhe, arhivi u pravilu daju na korištenje u obliku ovjerovljene preslike.

(7) Državnim tijelima može se posuditi izvorno javno arhivsko gradivo na određeno vrijeme i uz uvjet da se na trošak toga tijela prethodno izradi zaštitna preslika.

(8) Izvorno javno arhivsko gradivo može se iznimno dati na korištenje ako ne postoje snimke toga gradiva ili ako to zahtijeva znanstvena metoda rada.

(9) Javno arhivsko gradivo može se koristiti za izložbe izvan arhiva ako su osigurani uvjeti za njegovu zaštitu i sigurnost i uz obvezu da se zaštitno snimi o trošku posuditelja, prije predaje.

(10) Javno arhivsko gradivo može se izvesti ili iznijeti izvan Republike Hrvatske u svrhu izlaganja, ekspertize ili provođenja mjera zaštite, uz odobrenje koje daje ministar nadležan za kulturu rješenjem.

(11) Za nastalu štetu i povredu nečijeg prava učinjenu korištenjem javnog arhivskoga gradiva odgovara osoba kojoj je odobreno korištenje gradiva.

(12) Protiv rješenja iz stavka 10. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(13) Uvjeti i način korištenja gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te naknade iz stavka 3. ovoga članka uređuju se pravilnikom o korištenju javnog arhivskoga gradiva u državnim arhivima i arhivima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji donosi ministar nadležan za kulturu.

Postupak za odobravanje pristupa gradivu u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Članak 22. (NN [61/18](#), [36/24](#))

- (1) Javno arhivsko gradivo u državnim arhivima i arhivima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koristi se na temelju zahtjeva za pristup gradivu o kojem odlučuje državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te u slučaju odbijanja ili odbacivanja zahtjeva donosi rješenje.
- (2) Korisnik koji traži gradivo ili podatke koji nisu u smislu ovoga Zakona javno dostupni, u zahtjevu za pristup gradivu navodi razloge koji su nužni za utvrđivanje njegova prava na pristup gradivu.
- (3) Državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužni su omogućiti pristup gradivu u razumnom roku, vodeći računa o žurnosti zahtjeva i o tome da rok za odgovor na korisnikov zahtjev ne može biti dulji od rokova koji su utvrđeni zakonom kojim se uređuje pravo na pristup informacijama.
- (4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu odrediti i dulji razuman rok nakon isteka kojega će gradivo biti dostupno za pristup korisniku ako je gradivo u takvu stanju da bi pristupom prije poduzimanja odgovarajućih mjera zaštite moglo doći do oštećenja ili gubitka bitnih svojstava gradiva.
- (5) O zahtjevu iz stavka 2. ovoga članka državni arhiv i arhiv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odlučuje rješenjem.
- (6) Protiv rješenja državnog arhiva i arhiva jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavaka 1. i 5. ovoga članka može se podnijeti žalba Povjereniku za informiranje u roku od 15 dana od dostave rješenja.
- (7) Protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

V. PRIVATNO ARHIVSKO GRADIVO

Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskoga gradiva

Članak 23.

- (1) Privatno arhivsko gradivo koje ima posebno značenje za povijest, znanost i kulturu upisuje se u Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskoga gradiva na temelju rješenja Hrvatskog državnog arhiva.
- (2) Vlasnici ili posjednici privatnog dokumentarnog i arhivskoga gradiva koje je od osobitog značenja za povijest Domovinskog rata, a nije prema odredbama zakona kojim se uređuje prikupljanje, zaštita i istraživanje dokumentacije o Domovinskom ratu predano nadležnoj ustanovi, dužni su prijaviti to gradivo radi upisa u Upisnik iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) U Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskoga gradiva upisuju se sljedeći podaci:
 - tvrtka i sjedište, odnosno ime, prezime i prebivalište vlasnika i posjednika te ime, prezime i prebivalište odgovorne osobe
 - osnovni podaci o stvaratelju arhivskoga gradiva
 - kratki opis sadržaja, datum nastanka, vrsta i količina gradiva
 - osnovni podaci o mjestu i uvjetima čuvanja gradiva te uvjetima njegova korištenja
 - datum upisa te oznaka i datum rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra, ako je takvo rješenje doneseno.
- (4) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Obveze vlasnika ili posjednika privatnog arhivskoga gradiva

Članak 24.

- (1) Vlasnici ili posjednici privatnog arhivskoga gradiva koji čuvaju arhivsko gradivo ili pojedinačne dokumente trajne vrijednosti, obvezni su:
 - obavijestiti nadležni državni arhiv o posjedovanju gradiva
 - čuvati gradivo i poduzimati mjere potrebne za njegovo sigurno čuvanje i zaštitu
 - srediti gradivo i izraditi popis
 - dopustiti ovlaštenoj osobi nadležnoga državnog arhiva da pregleda gradivo i po potrebi provede sigurnosno snimanje.

(2) Ako vlasnik ili posjednik privatnog arhivskoga gradiva nije u mogućnosti srediti gradivo i izraditi popis, dužan je dopustiti nadležnom državnom arhivu da to učini o svom trošku.

(3) U slučaju pretvorbe gradiva iz stavka 1. ovoga članka u digitalni oblik, vlasnici ili posjednici privatnog arhivskoga gradiva obvezni su pridržavati se pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Kršenje obveze čuvanja privatnog arhivskoga gradiva

Članak 25.

(1) Ako vlasnik ili posjednik privatnog arhivskoga gradiva nemarno ili nestručno čuva gradivo tako da postoji opasnost da ono bude oštećeno ili uništeno, pa ni nakon opomene nadležnoga državnog arhiva u ostavljenom roku ne osigura uvjete za pravilno čuvanje i stručno održavanje arhivskoga gradiva, nadležni državni arhiv može rješenjem odrediti da se arhivsko gradivo preda arhivu na čuvanje dok vlasnik ili posjednik ne dokaže da je osigurao propisane uvjete.

(2) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka žalba se podnosi ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Izvoz ili iznošenje privatnog arhivskoga gradiva

Članak 26.

(1) Vlasnici ili posjednici privatnog arhivskoga gradiva koji namjeravaju svoje gradivo izvesti ili iznijeti iz Republike Hrvatske dužni su, bez obzira na to jesu li upisani u Upisnik iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona, zatražiti odobrenje koje rješenjem izdaje ministar nadležan za kulturu.

(2) Ministar nadležan za kulturu može odobriti izvoz ili iznošenje privatnog arhivskoga gradiva iz Republike Hrvatske nakon pribavljenog mišljenja nadležnog državnog arhiva.

(3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

Promet privatnim arhivskim gradivom

Članak 27.

(1) Državni arhivi imaju pravo prvokupa arhivskoga gradiva u privatnom vlasništvu.

(2) Vlasnici privatnog arhivskoga gradiva koji žele prodati svoje arhivsko gradivo dužni su ga najprije ponuditi nadležnom državnom arhivu na čijem području imaju svoje sjedište odnosno prebivalište. U ponudi moraju navesti cijenu i druge uvjete prodaje.

(3) Nadležni državni arhiv koji ne želi koristiti svoje pravo prvokupa dužan je u roku od 30 dana od dana prijma ponude o ponudi izvijestiti Hrvatski državni arhiv, koji se u roku od idućih 30 dana mora očitovati o ponudi.

(4) Ako ponuda ne bude prihvaćena u roku od 60 dana od njezine predaje nadležnom državnom arhivu, vlasnik može svoje arhivsko gradivo prodati drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi uz cijenu koja nije niža od cijene navedene u ponudi nadležnom državnom arhivu i pod uvjetima koji za kupca nisu ni u čemu povoljniji od uvjeta sadržanih u ponudi nadležnom državnom arhivu.

(5) Pravni posao sklopljen suprotno odredbama stavaka 2. i 4. ovoga članka ništetan je.

Korištenje privatnog arhivskoga gradiva

Članak 28.

(1) Privatni arhivi i drugi posjednici privatnog arhivskoga gradiva upisani u Upisnik iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona dužni su utvrditi uvjete korištenja njihova arhivskoga gradiva.

(2) Za arhivsko gradivo iz stavka 1. ovoga članka za koje je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra glede dostupnosti primjenjuju se odgovarajuće odredbe propisa o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Arhivsko gradivo vjerskih zajednica

Članak 29.

(1) Na zaštitu i očuvanje arhivskoga gradiva vjerskih zajednica primjenjuju se odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje privatno arhivsko gradivo.

(2) Vjerske zajednice mogu radi osiguranja skrbi o gradivu iz stavka 1. ovoga članka sklopiti sporazum s nadležnim državnim arhivom.

VI. ARHIVSKA SLUŽBA

Javna arhivska služba

Članak 30.

- (1) Javnu arhivsku službu obavljaju državni arhivi i arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- (2) Sustav arhiva Republike Hrvatske čine Hrvatski državni arhiv, područni državni arhivi, arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te privatni i specijalizirani arhivi.

Privatni i specijalizirani arhivi

Članak 31.

- (1) Privatni i specijalizirani arhivi (sveučilišni arhivi, gospodarski arhivi, arhivi vjerskih zajednica, arhivi banaka i dr.) mogu prikupljati i čuvati dokumentarno i arhivsko gradivo nastalo radom svojih osnivača i drugih domaćih pravnih i fizičkih osoba.
- (2) Specijalizirani arhivi koji se osnivaju za zaštitu, obradu i korištenje javnog dokumentarnog i arhivskoga gradiva, kao i privatni arhivi, mogu se osnovati na temelju pribavljene prethodne suglasnosti ministra nadležnog za kulturu.
- (3) Privatni i specijalizirani arhivi imaju stručno vijeće i druga tijela propisana zakonom.

Nadležnost arhiva

Članak 32.

- (1) Hrvatski državni arhiv nadležan je za dokumentarno i arhivsko gradivo nastalo radom stvaratelja dokumentarnog i arhivskoga gradiva koji su djelovali ili djeluju na čitavom ili većem dijelu područja Republike Hrvatske odnosno koji imaju značenje za Republiku Hrvatsku u cjelini.
- (2) Područni državni arhivi nadležni su za dokumentarno i arhivsko gradivo nastalo radom stvaratelja dokumentarnog i arhivskoga gradiva koji su djelovali ili djeluju na području jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i čija je djelatnost važna ponajprije za to područje.
- (3) Arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nadležni su za javno dokumentarno i arhivsko gradivo koje je nastalo djelovanjem ili je u posjedu tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te javnih ustanova i drugih pravnih osoba čije su one osnivači ili vlasnici.
- (4) Nadležnost arhiva utvrđuje se aktom o osnivanju sukladno odredbama ovoga Zakona.

Hrvatski državni arhiv

Članak 33. (NN [61/18](#), [36/24](#))

- (1) Hrvatski državni arhiv, kao središnji i matični arhiv:

- vodi i koordinira Sustav arhiva Republike Hrvatske
- donosi smjernice, preporuke i upute u vezi sa stručnim radom u arhivima te čuvanjem, zaštitom i upravljanjem javnim dokumentarnim i arhivskim gradivom izvan arhiva
- pruža stručnu pomoć i skrbi za unaprjeđenje stručnog rada u arhivima
- daje mišljenje o programima rada državnih arhiva
- priprema i usklađuje provedbu zajedničkih programa razvoja djelatnosti te drugih oblika suradnje u javnoj arhivskoj službi
- donosi plan digitalizacije u državnim arhivima i skrbi o njegovoj provedbi
- utvrđuje status kulturnoga dobra i prestanak statusa kulturnoga dobra za arhivsko gradivo sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara
- skrbi za osposobljavanje i stručno usavršavanje na području upravljanja dokumentarnim i arhivskim gradivom
- prikuplja podatke i dokumentaciju o arhivskome gradivu u inozemstvu koje je od važnosti za Republiku Hrvatsku
- donosi ogledne popise s rokovima čuvanja dokumentarnoga gradiva za pojedina područja djelatnosti ili pojedine vrste poslova, nakon provedenog savjetovanja s javnošću.
- uspostavlja i upravlja informacijskim sustavom za trajno osiguranje pristupa i mogućnosti korištenja gradiva preuzetog u digitalnom obliku
- obavlja druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

- (2) U sastavu Hrvatskog državnog arhiva djeluje nacionalni filmski arhiv.

Djelatnost državnih arhiva

Članak 34.

(1) Državni arhivi obavljaju sljedeće poslove:

- vode evidencije i dokumentaciju o javnom dokumentarnom i javnom arhivskom gradivu tijela javne vlasti u svojoj nadležnosti
- pružaju podršku tijelima javne vlasti u čuvanju, zaštiti, obradi, vrednovanju, odabiranju i izlučivanju javnog dokumentarnog i arhivskoga gradiva
- obavljaju stručni nadzor nad gradivom u posjedu tijela javne vlasti u svojoj nadležnosti te nad privatnim arhivskim gradivom
- skrbe za gradivo u arhivu, njegov integritet, dostupnost i iskoristivost, obavljaju restauraciju, konzervaciju i snimanje gradiva te provode i druge mjere zaštite gradiva
- preuzimaju, obrađuju i digitaliziraju javno arhivsko gradivo u okviru svoje nadležnosti, prikupljaju i obrađuju privatno arhivsko gradivo
- omogućuju i potiču korištenje arhivskoga gradiva
- priređuju izložbe, predavanja i druge oblike predstavljanja arhivskoga gradiva i arhivske djelatnosti javnosti
- bave se znanstvenim i stručnim radom na području informacijskih znanosti, povijesti i drugih bliskih disciplina
- istražuju arhivsko gradivo u inozemstvu koje se odnosi na hrvatsku povijest i iseljništvo
- organiziraju programe osposobljavanja i stručnog usavršavanja
- objavljuju arhivsko gradivo i druge publikacije
- obavljaju druge poslove određene ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Državni arhivi mogu tijelima javne vlasti i drugim pravnim i fizičkim osobama pružati stručnu pomoć i usluge u upravljanju njihovim gradivom.

Nadzor nad radom stvaratelja, vlasnikom ili posjednikom gradiva

Članak 35.

(1) Stručni nadzor nad upravljanjem javnim dokumentarnim i javnim arhivskim gradivom tijela javne vlasti obavlja nadležni državni arhiv.

(2) Tijelo javne vlasti dužno je nadležnom državnom arhivu omogućiti obavljanje stručnog nadzora nad upravljanjem javnim dokumentarnim i javnim arhivskim gradivom.

(3) Nadležni državni arhiv koji obavlja stručni nadzor utvrđuje udovoljava li način upravljanja gradivom odredbama ovoga Zakona i stručnim normama te daje preporuke za unaprjeđenje sustava upravljanja gradivom odnosno za uklanjanje nedostataka u određenom roku.

(4) Nadležni državni arhiv izdat će rješenje o otklanjanju nedostataka:

- ako uočeni nedostaci nisu otklonjeni u određenom roku
- ako je gradivo izloženo opasnosti od oštećenja, gubitka ili nestanka.

(5) Ako tijelo javne vlasti ne provede mjere zaštite gradiva u roku određenom rješenjem iz stavka 4. ovoga članka, provest će ih nadležni državni arhiv na trošak tijela javne vlasti.

(6) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove kulture. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

(7) Odredbe ovoga članka primjenjuju se na vlasnike i posjednike privatnog dokumentarnog i arhivskoga gradiva.

Evidencije u arhivima

Članak 36. (NN [61/18](#), [36/24](#))

(1) Arhivi vode:

- knjigu primljenoga gradiva
- knjigu pohranjenoga gradiva
- popis arhivskih fondova i zbirki u arhivu (opći inventar)
- popise gradiva za pojedine fondove i zbirke u arhivu
- evidenciju snimljenog arhivskoga gradiva
- evidenciju restauriranog i konzerviranog arhivskoga gradiva

- evidenciju stvaratelja, vlasnika i posjednika dokumentarnog i arhivskoga gradiva na području nadležnosti arhiva
- evidenciju o korištenju gradiva u arhivu.

(2) Osim evidencija iz stavka 1. ovoga članka Hrvatski državni arhiv vodi:

- Registar arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske
- Upisnik arhiva
- Upisnik vlasnika ili posjednika privatnog arhivskoga gradiva
- Popis stvaratelja dokumentarnog i arhivskoga gradiva u nadležnosti arhiva
- Evidenciju arhivskoga gradiva za koje je utvrđen status kulturnoga dobra.

(3) Evidencije iz stavka 1. podstavaka 1., 3. i 4. te evidencije iz stavka 2. ovoga članka objavljuju se u strojno čitljivom obliku.

(4) Pravilnik o vođenju evidencija iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi ministar nadležan za kulturu.

Osnivanje arhiva

Članak 37.

(1) Državne arhive osniva Republika Hrvatska.

(2) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osnovati svoj arhiv.

(3) Više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osnovati zajednički arhiv, a međusobne odnose urediti ugovorom.

(4) Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne osnuje svoj arhiv, poslove iz članka 32. stavka 3. ovoga Zakona o njezinu trošku obavlja područni državni arhiv nadležan za područje te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(5) Specijalizirane i privatne arhive mogu osnivati druge pravne i fizičke osobe, sukladno odredbama ovoga Zakona i drugih propisa.

(6) Arhiv u sastavu osniva pravna osoba kao svoju podružnicu odnosno kao svoju ustrojstvenu jedinicu.

Uvjeti za osnivanje arhiva

Članak 38. (NN [61/18](#), [36/24](#))

(1) Arhiv se može osnovati ako su osigurani:

- arhivsko gradivo
- potreban i primjeren radni i spremišni prostor te odgovarajuća oprema
- rad stručnoga arhivskoga osoblja
- novčana sredstva za osnivanje i početak rada arhiva, kao i sredstva za njegov rad
- plan rada i razvitka.

(2) Postojanje uvjeta za osnivanje arhiva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te specijaliziranih i privatnih arhiva utvrđuje rješenjem ministarstvo nadležno za poslove kulture.

(3) Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove kulture iz stavka 2. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

(4) Ministar nadležan za kulturu donosi pravilnik kojim se propisuju uvjeti smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskoga gradiva te broj i struktura stručnog osoblja arhiva.

Sredstva za rad arhiva

Članak 39.

(1) Sredstva za rad državnih arhiva osiguravaju se u državnom proračunu.

(2) Sredstva za rad ostalih arhiva osiguravaju njihovi osnivači.

(3) Prostor za rad i spremišni prostor područnih državnih arhiva osiguravaju gradovi u kojima arhiv ima svoje sjedište, a opremu im osigurava Republika Hrvatska.

(4) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje nisu osnovale svoje arhive i svoje gradivo predaju državnom arhivu, snose troškove preuzimanja, smještaja, čuvanja, obrade i zaštite svoga arhivskoga gradiva.

(5) Uzajamne obveze iz stavka 4. ovoga članka utvrđuju se ugovorom između državnog arhiva i jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave čije se gradivo čuva u državnom arhivu.

(6) Sredstva za rad arhiva osiguravaju se i prihodima od obavljanja djelatnosti arhiva i na drugi način u skladu sa zakonom.

Prestanak rada arhiva

Članak 40.

(1) Odluku o prestanku rada arhiva donosi osnivač arhiva iz članka 37. stavaka 2., 3. i 5. ovoga Zakona uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove kulture.

(2) Odlukom o prestanku rada arhiva iz stavka 1. ovoga članka određuje se tko preuzima dokumentarno i arhivsko gradivo arhiva koji je prestao s radom.

Upravljanje arhivima

Članak 41. (NN [61/18](#), [36/24](#))

(1) Državnim arhivom koji je osnovan kao pravna osoba upravlja ravnatelj arhiva.

(2) Ravnateljem državnog arhiva, na temelju predloženog programa rada, može se imenovati osoba koja ima završen sveučilišni diplomski studij ili sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij ili stručni diplomski studij ili s njim izjednačen studij, najmanje tri godine rada u arhivu ili najmanje pet godina rada u području kulture, znanosti i obrazovanja te položen stručni ispit iz arhivske struke, odlikuje se stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima te ispunjava druge uvjete utvrđene statutom arhiva.

(3) Ravnateljem iz stavka 2. ovoga članka može se imenovati i osoba koja nije položila stručni ispit iz arhivske struke ako se na temelju dosadašnjeg rada može očekivati da će s uspjehom voditi državni arhiv i uz obvezu polaganja stručnog ispita u roku od osamnaest mjeseci od dana imenovanja.

(4) Ravnatelja Hrvatskog državnog arhiva imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za kulturu.

(5) Ravnatelje područnih državnih arhiva imenuje i razrješava ministar nadležan za kulturu.

(6) Ravnatelja arhiva kojemu je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imenuje i razrješava izvršno tijelo odnosno izvršna tijela više osnivača sporazumno, a način imenovanja i razrješenja pobliže se uređuje statutom i ugovorom osnivača.

(7) Ravnatelje ostalih arhiva imenuje i razrješava osnivač.

(8) Ravnatelji arhiva imenuju se na četiri godine na temelju javnog natječaja i mogu biti ponovno imenovani.

(9) Uvjeti za imenovanje ravnatelja arhiva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđuju se aktom o osnivanju i statutom.

Upravno vijeće

Članak 42. (NN [61/18](#), [36/24](#))

(1) Državni arhivi i arhivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s više od dvadeset zaposlenika imaju upravno vijeće koje obavlja sljedeće poslove:

- donosi program rada arhiva i nadzire njegovo izvršavanje
- usvaja financijski plan
- donosi izvješće o izvršenju programa rada arhiva
- donosi izvješće o izvršavanju godišnjeg financijskog plana
- donosi statut arhiva uz suglasnost osnivača
- daje osnivaču i ravnatelju arhiva prijedloge i mišljenja o pojedinim pitanjima
- obavlja druge poslove određene zakonom ili statutom arhiva.

(2) Upravno vijeće ima pet članova od kojih četiri imenuje osnivač arhiva, a jednog biraju zaposlenici sukladno zakonu kojim se uređuju radni odnosi.

(3) Za člana upravnog vijeća osnivač može imenovati osobu koja ima završen sveučilišni diplomski studij ili sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij ili stručni diplomski studij ili s njim izjednačen studij te tri godine rada.

(4) Kada je osnivač arhiva Republika Hrvatska, članove upravnog vijeća u ime osnivača imenuje i razrješuje ministarstvo nadležno za kulturu, a kada je osnivač arhiva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, članove upravnog vijeća u ime osnivača imenuje i razrješuje izvršno tijelo osnivača.

(5) Način izbora članova upravnog vijeća, trajanje mandata, donošenje odluka i druga pitanja u vezi s radom upravnog vijeća uređuju se statutom arhiva.

Stručno vijeće arhiva

Članak 43. (NN [61/18](#), [36/24](#))

- (1) Arhivi imaju stručno vijeće.
- (2) Stručno vijeće raspravlja o stručnim pitanjima rada arhiva, razmatra i predlaže programe rada, razmatra izvješća o radu, daje mišljenja i prijedloge u vezi s načinom i organizacijom obavljanja poslova iz djelatnosti arhiva, razvojem djelatnosti te obavlja i druge stručne poslove u skladu sa statutom arhiva.
- (3) Član stručnog vijeća arhiva može biti zaposlenik arhiva koji ima završen najmanje sveučilišni prijediplomski studij ili stručni prijediplomski studij ili s njim izjednačen studij.
- (4) Sastav stručnoga vijeća utvrđuje se statutom arhiva odnosno pravne osobe u čijem se sastavu arhiv nalazi.

Voditelj arhiva u sastavu

Članak 44.

- (1) Arhiv u sastavu ima voditelja.
- (2) Voditelj arhiva u sastavu pravne osobe kojoj je osnivač Republika Hrvatska mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj državnog arhiva, a voditelj arhiva u sastavu pravne osobe kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mora imati obrazovanje propisano člankom 41. stavkom 2. ovoga Zakona.
- (3) Voditelja arhiva iz stavka 2. ovoga članka imenuje i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je arhiv.

Stručno osoblje u arhivima

Članak 45.

- (1) Stručne poslove u arhivima obavlja stručno osoblje u arhivskim i drugim stručnim zvanjima.
- (2) Ministar nadležan za kulturu donosi rješenje o stjecanju viših stručnih arhivskih zvanja i drugih viših zvanja u arhivskoj struci u skladu s odredbama pravilnika iz stavka 4. ovoga članka uz stručno mišljenje Hrvatskog arhivskog vijeća.
- (3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.
- (4) Stručna arhivska zvanja i druga zvanja u arhivskoj struci te uvjete i način njihova stjecanja propisuje pravilnikom ministar nadležan za kulturu.

Upravni i stručni nadzor nad radom arhiva

Članak 46. (NN [61/18](#), [98/19](#))

- (1) Upravni nadzor nad radom arhiva čiji je osnivač Republika Hrvatska obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture.
- (2) Upravni nadzor nad radom arhiva čiji su osnivači druge pravne i fizičke osobe obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture.
- (3) Stručni nadzor nad radom Hrvatskog državnog arhiva obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture.
- (4) Stručni nadzor nad radom područnih državnih arhiva i arhiva kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obavlja Hrvatski državni arhiv, a stručni nadzor nad radom privatnih i specijaliziranih arhiva obavljaju nadležni državni arhivi.

Hrvatsko arhivsko vijeće

Članak 47.

- (1) Hrvatsko arhivsko vijeće savjetodavno je tijelo ministra nadležnog za kulturu koje obavlja savjetodavne i stručne poslove u arhivskoj djelatnosti prema odredbama ovoga Zakona, a osobito:
 - raspravlja o općim pitanjima iz arhivske djelatnosti, daje preporuke i mišljenja o unaprjeđenju djelatnosti
 - potiče unaprjeđenje normi i propisa od važnosti za arhivsku djelatnost
 - razmatra i predlaže programe razvoja arhivske djelatnosti
 - razmatra programe rada i godišnja izvješća o radu državnih arhiva
 - daje mišljenje o potrebi i uvjetima za osnivanje arhiva
 - daje ministru nadležnom za kulturu mišljenje o stjecanju viših stručnih arhivskih zvanja i drugih viših zvanja u arhivskoj struci
 - obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

- (2) Hrvatsko arhivsko vijeće ima sedam članova od kojih je jedan predsjednik Vijeća.
- (3) Predsjednika i druge članove Hrvatskog arhivskog vijeća imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu. Za predsjednika i druge članove Hrvatskog arhivskog vijeća mogu se imenovati osobe koje su istaknuti stručnjaci u području arhivske djelatnosti.
- (4) Ministar nadležan za kulturu pokreće postupak imenovanja predsjednika i članova Hrvatskoga arhivskog vijeća pozivom arhivima, strukovnim udrugama i drugim osobama povezanim s arhivskom djelatnošću da podnesu pisane i obrazložene prijedloge osoba za izbor predsjednika i članova Hrvatskoga arhivskog vijeća.
- (5) Javni poziv iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za poslove kulture, a rok za podnošenje prijedloga ne može biti kraći od 15 dana od dana objave javnog poziva.
- (6) Mandat članova Hrvatskoga arhivskog vijeća traje četiri godine.
- (7) Hrvatsko arhivsko vijeće donosi poslovnik o svome radu.
- (8) Stručne i administrativne poslove za Hrvatsko arhivsko vijeće obavljaju stručne službe ministarstva nadležnog za poslove kulture.

Nacionalni program razvoja arhivske djelatnosti

Članak 48. (NN [61/18](#), [36/24](#))

- (1) Aktivnosti i mjere kojima će se osigurati uvjeti za daljnji razvoj arhivske djelatnosti u skladu s ciljevima i odredbama ovoga Zakona uredit će se Nacionalnim programom razvoja arhivske djelatnosti.
- (2) Program iz stavka 1. ovoga članka donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministarstva nadležnog za poslove kulture.

VII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 49. (NN [61/18](#), [114/22](#))

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2650,00 do 6630,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja obavi pretvorbu gradiva u digitalni oblik bez potvrde Hrvatskog državnog arhiva o sukladnosti pravila, tehnologije i postupaka pretvorbe i čuvanja gradiva s odredbama ovoga Zakona (članak 9. stavak 3.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 390,00 do 1320,00 eura.
- (3) Ako prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počini fizička osoba, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 260,00 do 1320,00 eura.

Članak 50. (NN [61/18](#), [114/22](#))

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1320,00 do 2650,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:
- javno arhivsko ili dokumentarno gradivo preda tijelu javne vlasti ili privatnoj pravnoj ili fizičkoj osobi, a ne obavijesti o tome nadležni državni arhiv (članak 16. stavak 5.)
 - kao producent audiovizualnih djela Hrvatskom državnom arhivu ne preda distribucijsku kopiju proizvedenog djela s odgovarajućom dokumentacijom u prvoj godini prikazivanja djela ili ne preda izvorno gradivo snimljenog audiovizualnog djela Hrvatskom državnom arhivu godinu dana nakon prvog javnog prikazivanja djela (članak 17. stavci 1. i 2.)
 - kao vlasnik ili posjednik privatnog arhivskoga gradiva niti nakon opomene nadležnog državnog arhiva u ostavljenom roku ne osigura uvjete za pravilno čuvanje i stručno održavanje arhivskoga gradiva (članak 25. stavak 1.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 260,00 do 1320,00 eura.
- (3) Ako prekršaj iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka počini fizička osoba, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 130,00 do 660,00 eura.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Primjena propisa

Članak 51.

Postupci započeti prema odredbama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (»Narodne novine«, br. 105/97., 64/00., 65/09., 125/11. i 46/17.) dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

Usklađivanje akata

Članak 52.

(1) Državni arhivi dužni su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti svoj rad, poslovanje i opće akte s odredbama ovoga Zakona.

(2) Tijela javne vlasti dužna su opće akte, kojima se uređuju pitanja od značenja za upravljanje javnim dokumentarnim i arhivskim gradivom, uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od stupanja na snagu pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Donošenje provedbenih propisa

Članak 53.

(1) Ministar nadležan za kulturu donijet će u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 6. stavka 2., članka 21. stavka 13., članka 36. stavka 4., članka 38. stavka 4. i članka 45. stavka 4. ovoga Zakona.

(2) Do stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se:

– [Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva \(»Narodne novine«, br. 67/99.\)](#)

– [Pravilnik o predaji arhivskoga gradiva arhivima \(»Narodne novine«, br. 90/02.\)](#)

– [Pravilnik o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskoga gradiva \(»Narodne novine«, br. 90/02.\)](#)

– [Pravilnik o evidencijama u arhivima \(»Narodne novine«, br. 90/02. i 106/07.\)](#)

– [Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva \(»Narodne novine«, br. 63/04. i 106/07.\)](#)

– [Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, broju i strukturi stručnog osoblja arhiva \(»Narodne novine«, br. 65/04.\)](#)

– [Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u arhivskoj struci \(»Narodne novine«, br. 107/10.\)](#)

– [Pravilnik o stručnom usavršavanju i provjeri stručne osposobljenosti djelatnika u pismohranama \(»Narodne novine«, br. 93/04.\)](#)

Donošenje plana

Članak 54.

Ministarstvo nadležno za poslove kulture predložit će Vladi Republike Hrvatske donošenje Nacionalnog plana razvoja arhivske djelatnosti iz članka 48. ovoga Zakona u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Računanje rokova

Članak 55.

Za arhivsko gradivo koje je nastalo prije stupanja na snagu ovoga Zakona rok iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona počinje teći danom stupanja na snagu pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Stručna zvanja stečena prema prijašnjim propisima

Članak 56.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju stručne poslove u arhivima nastavljaju s radom u svojim stručnim zvanjima stečenima prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Osiguranje dostupnosti gradiva do predaje nadležnom arhivu

Članak 57.

Stvaratelji i imatelji javnoga arhivskoga gradiva nastalog do 30. svibnja 1990. dužni su osigurati njegovu dostupnost sukladno odredbama ovoga Zakona do predaje toga gradiva nadležnom državnom arhivu.

Prestanak važenja Zakona

Članak 58.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (»Narodne novine«, br. 105/97., 64/00., 65/09., 125/11. i 46/17.).

Stupanje na snagu ovoga Zakona

Članak 59.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 98/19 od 16.10.2019.

Članak 2.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2020.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 114/22 od 03.10.2022.

Članak 3.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu na dan uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 36/24 od 25.03.2024.

Članak 11.

Državni arhivi dužni su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti svoj rad, poslovanje i opće akte s odredbama ovoga Zakona.

Članak 12.

Hrvatski državni arhiv dužan je donijeti plan digitalizacije u državnim arhivima iz članka 4. ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 13.

Postupci započeti prema odredbama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (»Narodne novine«, br. 61/18., 98/19. i 114/22.) dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

Članak 14.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.